

Lasten suojelu digitaalimaailmassa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. marraskuuta 2012 lasten suojelusta digitaalimaailmassa (2012/2068(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja Euroopan neuvoston yleissopimuksen yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä,
- ottaa huomioon 20. marraskuuta 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen lapsen oikeuksista,
- ottaa huomioon lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/YOS korvaamisesta 13. joulukuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU¹,
- ottaa huomioon audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 10. maaliskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi)²,
- ottaa huomioon tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8. kesäkuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä)³,
- ottaa huomioon 15. marraskuuta 2006 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1718/2006/EY Euroopan audiovisuaalialan tukiohjelman täytäntöönpanosta (Media 2007)⁴,
- ottaa huomioon 20. joulukuuta 2006 alaikäisten ja ihmisarvon suojelusta ja oikeudesta vastineeseen Euroopan audiovisuaalisia ja verkkotietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyky huomioon ottaen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen 2006/952/EY⁵,

---

¹ EUVL L 335, 17.12.2011, s. 1.

² EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1.

³ EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

⁴ EUVL L 327, 24.11.2006, s. 12.

⁵ EUVL L 378, 27.12.2006, s. 72.

- ottaa huomioon neuvoston päätelmät lasten suojelusta digitaalimaailmassa¹,
  - ottaa huomioon 15. helmikuuta 2011 annetun komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Lapsen oikeuksia koskeva EU:n toimintasuunnitelma" (COM(2011)0060),
  - ottaa huomioon 26. elokuuta 2010 annetun komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Euroopan digitaalistrategia" (COM(2010)0245/2),
  - ottaa huomioon 28. maaliskuuta 2012 annetun komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle "Rikostentorjunta digitaaliaikana: Euroopan verkkorikostorjuntakeskuksen perustaminen" (COM(2012)0140),
  - ottaa huomioon 15. helmikuuta 2012 annetun Euroopan neuvoston lapsen oikeuksien strategian (2012–2015),
  - ottaa huomioon 2. toukokuuta 2012 annetun komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "Eurooppalainen strategia internetin parantamiseksi lasten näkökulmasta" (COM(2012)0196),
  - ottaa huomioon 13. syyskuuta 2011 annetun komission kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "neuvoston 24. syyskuuta 1998 antaman alaikäisten ja ihmisarvon suojelua käsittelevän suosituksen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston 20. joulukuuta 2006 alaikäisten ja ihmisarvon suojelusta ja oikeudesta vastineeseen Euroopan audiovisuaalisia ja verkkotietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyky huomioon ottaen antaman suosituksen soveltamisesta – Lasten suojelu digitaalimaailmassa" (COM(2011)0556);
  - ottaa huomioon Euroopan neuvoston yleissopimuksen lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan;
  - ottaa huomioon 6. heinäkuuta 2011 antamansa päätöslauselman kattavasta lähestymistavasta henkilötietojen suojaan Euroopan unionissa²,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan,
  - ottaa huomioon kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mietinnön sekä kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnon (A7-0353/2012),
- A. katsoo, että alaikäisten suojelua digitaalimaailmassa on käsiteltävä lainsäädännöllisin keinoin käyttämällä tehokkaampia toimenpiteitä, muun muassa itsesääntelyä siten, että ala sitoutetaan jakamaan vastuu suojelusta, ja myös opetuksellisin keinoin siten, että lapsia, vanhempia ja opettajia opetetaan estämään alaikäisten pääsy laittoman sisällön pariin;
- B. katsoo, että kaikkiin laittoman verkkosisällön muotoihin on puututtava ja että lasten seksuaalisen hyväksikäytön erityisyys on tunnustettava, koska tällainen sisältö on paitsi

¹ EUVL C 372, 20.12.2011, s. 15.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0323.

- laitonta niin myös yksi kammottavimpia verkossa saatavilla olevan sisällön muotoja;
- C. katsoo, että tehokkaan lasten suojelua koskevan strategian yhden päätavoitteen olisi oltava sen varmistaminen, että kaikki lapset, nuoret ja vanhemmat tai huoltajat saavat tiedot ja taidot, joilla he voivat suojella itseään verkossa;
  - D. katsoo, että tekniikoiden nopea kehittyminen edellyttää ripeitä toimia itse- ja yhteissäätelyn keinoin sekä perustamalla pysyviä elimiä, jotka voivat soveltaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa erilaisissa yhteyksissä;
  - E. katsoo, että digitaalinen maailma tarjoaa monia koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyviä mahdollisuuksia; katsoo, että opetusala on mukautumassa digitaalimaailmaan, mutta mukautumisen tahti ja tapa eivät vastaa alaikäisten elämässä tapahtuvia tekniikan muutoksia, ja vanhemmilla ja opettajilla on vaikeuksia auttaa oppilaita, koska he yrittävät opettaa lapsia käyttämään mediaa kriittisesti, mutta ovat taipuvaisia jäämään syrjään lasten virtuaalisesta elämästä;
  - F. katsoo, että alaikäiset käyttävät internetiä yleensä hyvin vaivattomasti, mutta he tarvitsevat apua sen järkevässä, vastuullisessa ja turvallisessa käytössä;
  - G. katsoo, että alaikäisten on tärkeää ymmärtää paremmin verkon mahdolliset uhat ja että myös perheiden, koulujen ja kansalaisyhteiskunnan on jaettava vastuu alaikäisten valistamisesta ja sen varmistamisesta, että lapsia suojellaan asianmukaisesti heidän käyttäessään internetiä ja muita uusia medioita;
  - H. katsoo, että mediakasvatus sekä uusien tieto- ja viestintätekniikoiden opetus on tärkeää, kun kehitetään alaikäisten suojelua digitaalimaailmassa koskevia toimintamalleja ja varmistetaan näiden tekniikoiden turvallinen, tarkoituksenmukainen ja kriittinen käyttö;
  - I. katsoo, että digitaalisten tekniikoiden kehitys tuo erinomaisen mahdollisuuden tarjota lapsille ja nuorille tilaisuus käyttää uusia medioita ja internetiä tehokkaasti tavoilla, joilla he voivat ilmaista näkemyksensä muille ja voivat näin osallistua ja oppia aktiiviseen rooliin yhteiskunnassa sekä verkossa että sen ulkopuolella;
  - J. katsoo, että myös alaikäisillä on oltava mahdollisuus käyttää moniarvoisia ja turvallisia digitaalisia välineitä, palveluja sekä digitaalista sisältöä, jotta he voivat hyödyntää kansalaisuuttaan ja käyttää siitä johtuvia oikeuksia, joita ovat muun muassa kulttuurielämään, yhteiskunnalliseen elämään ja demokratiaan osallistuminen;
  - K. katsoo, että alaikäisten suojeluun liittyvissä ennaltaehkäisy- ja muissa toimissa on laittoman ja sopimattoman sisällön torjumisen ohella otettava huomioon myös monet muut uhat, kuten ahdistelu, syrjintä, palvelujen käytön rajoittaminen, verkossa tapahtuva seuranta, yksityisyyden, sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden loukkaukset sekä henkilötietojen keruun tarkoituksien epäselvyys;
  - L. katsoo, että digitaalimaailman tarjoamat uudet tieto- ja viestintävaihtoehdot, joita ovat muun muassa tietokoneet, eri alustoilla toimiva televisio, matkapuhelimet, videopelit, taulutietokoneet ja sovellukset, eivät ainoastaan tarjoa mahdollisuuksia ja tilaisuuksia lapsille ja nuorille vaan myös aiheuttavat sen vaaran, että laittomaan tai alaikäisten kehitykselle sopimattomaan ja haitalliseen sisältöön pääsy on helppoa, ja myös mahdollisuuden, että tietojen keräämisen tarkoituksena on lasten pitäminen

kuluttajina, millä on haitallisia ja mittaamattomia vaikutuksia;

- M. ottaa huomioon audiovisuaalisten palvelujen vapaan liikkuvuuden sisämarkkinoilla ja katsoo, että alaikäisten hyvinvointi ja ihmisarvo ovat tässä yhteydessä erityisen oikeudellisen suojelun arvoisia;
- N. katsoo, että jäsenvaltioiden toimet laittoman verkkosisällön estämiseksi eivät ole aina tehokkaita ja että niihin liittyy vääjäämättömästi poikkeavia lähestymistapoja haitallisen sisällön ehkäisyyn; katsoo, että laitton verkkosisältö olisi poistettava välittömästi asianmukaisten oikeuskeinojen avulla;
- O. katsoo, että alaikäisiin liittyvien tietojen ja henkilökohtaisten tietojen esittäminen verkossa voi johtaa niiden luvattomaan käsittelyyn, näiden alaikäisten hyväksikäyttöön ja ihmisarvon alentamiseen ja vaarantaa siten vakavasti heidän identiteettinsä, henkisen hyvinvointinsa ja sosiaalisen osallisuutensa varsinkin siksi, että nämä tiedot voivat päätyä vääriin käsiin;
- P. katsoo, että sosiaalisten verkostojen nopeaan kasvuun liittyy tiettyjä riskejä, jotka koskevat yksityisyyden suojaa, henkilötietoja ja alaikäisten ihmisarvoa;
- Q. ottaa huomioon, että lähes 15 prosentille alaikäisistä 10–17-vuotiaista internetin käyttäjistä esitetään seksuaalisia ehdotuksia ja että 34 prosenttia heistä törmää seksuaaliseen aineistoon, jota he eivät ole etsineet;
- R. katsoo, että digitaalisen sisällön ja palvelujen tarjoajien käyttöönottamat erilaiset menettelysäännöt eivät aina noudata EU:n tai jäsenvaltion lainsäädäntöön sisältyviä avoimuuden, riippumattomuuden, luottamuksellisuuden ja henkilökohtaisten tietojen käsittelyn vaatimuksia ja voivat aiheuttaa vaaroja, jotka liittyvät kaupallisiin tarkoituksiin tehtävään profilointiin tai muunlaiseen hyväksikäyttöön, kuten seksuaaliseen hyväksikäyttöön ja jopa ihmiskauppaan;
- S. katsoo, että lapsille suunnatun mainonnan olisi oltava vastuullista ja maltillista;
- T. katsoo, että alaikäisiä tulee suojella digitaalimaailman vaaroilta heidän ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti; katsoo, että jäsenvaltioilla on vaikeuksia sovittaa yhteen sisällön luokittelutyyppeiden laadintaan liittyviä tekijöitä ikäryhmän ja sisällön vaarallisuusasteen mukaan;
- U. katsoo, että vaikka on tunnustettava monet alaikäisten digitaalimaailmassa kohtaamat vaarat, on myös jatkossa hyödynnettävä niitä monia mahdollisuuksia, jotka digitaalimaailma tarjoaa tietoyhteiskunnan kehittämiseksi;
- V. katsoo, että vanhempien rooli on hyvin merkittävä lastensa suojelemisessa digitaalimaailman vaaroilta;

Oikeus- ja hallintokehys

- 1. huomauttaa, että lasten oikeuksien suojelussa EU:ssa käynnistyi uusi vaihe, kun voimaan tulivat Lissabonin sopimus sekä nykyisin oikeudellisesti sitova Euroopan unionin perusoikeuskirja, jonka 24 artiklassa lasten suojeleminen määritetään perusoikeudeksi, ja vaatii, että kaikissa lapsia koskevissa, joko viranomaisien tai

yksityisten yhteisöjen toteuttamissa toimissa lasten etu on asetettava etusijalle; toistaa, että EU:n on täysimääräisesti kunnioitettava niissä kansainvälisissä säädöksissä asetettuja normeja, joiden osapuolena se ei varsinaisesti ole, kuten Euroopan unionin tuomioistuin on kehottanut asiassa C-540/03, Euroopan parlamentti v. neuvosto;

2. kehottaa jäsenvaltioita saattamaan osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panemaan täytäntöön sujuvasti ja hyvissä ajoin lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta annetun direktiivin 2011/92/EU; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden toimenpiteet alaikäisten suojelemiseksi digitaalimaailmassa yhdenmukaistetaan mahdollisimman laajasti;
3. toistaa, että jäsenvaltioiden on allekirjoitettava ja ratifioitava lasten suojelua koskevat kansainväliset välineet, kuten Euroopan neuvoston yleissopimus lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan, lapsen oikeuksien yleissopimuksen kolmas valinnainen pöytäkirja ja eurooppalainen yleissopimus lasten oikeuksien toteuttamisesta, jos ne eivät ole sitä vielä tehneet, ja saatettava kyseiset välineet osaksi kansallista lainsäädäntöä niin, että varmistetaan tarvittava oikeusvarmuus ja oikeudellinen selkeys EU:n oikeusjärjestyksen vaatimusten mukaisesti;
4. kehottaa komissiota tehostamaan nykyisiä sisäisiä mekanismeja, jotta varmistetaan yhdenmukainen ja koordinoitu lähestymistapa alaikäisten oikeuksien suojelemiselle digitaalimaailmassa; suhtautuu myönteisesti komission eurooppalaiseen strategiaan internetin parantamiseksi lasten näkökulmasta ja kehottaa komissiota parantamaan olemassa olevia sisäisiä mekanismeja, jotta varmistetaan yhdenmukainen ja koordinoitu lähestymistapa lasten turvallisuuteen verkossa;
5. korostaa, että lasten oikeudet on otettava huomioon kaikilla EU:n politiikanaloilla analysoimalla toimenpiteiden vaikutuksia lasten oikeuksiin, turvallisuuteen ja fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen ja että tämä on sisällytettävä selkeästi laadittuna komission ehdotuksiin digitaalimaailmasta;
6. korostaa, että vain kattavalla oikeudellisten, teknisten ja koulutuksellisten toimenpiteiden yhdistelmällä sekä ennaltaehkäisyllä voidaan puuttua riittävästi lasten verkossa kohtaamiin vaaroihin ja tehostaa lasten suojelemista verkkoympäristössä
7. suhtautuu myönteisesti Europolin osana toimivaan uuteen verkkorikostorjuntakeskukseen ja kehottaa komissiota varmistamaan, että keskuksen lastensuojeluryhmällä on riittävät resurssit ja että se tekee tehokasta yhteistyötä Interpolin kanssa;
8. toivoo Safer Internet -ohjelman jatkamista ja kehottaa osoittamaan ohjelmalle asianmukaiset varat sille kuuluvien tehtävien täysimääräistä toteuttamista varten ja säilyttämään ohjelman erityispiirteet sekä vaatii komissiota esittämään parlamentille kertomuksen sen onnistumisesta ja puutteista, jotta jatkossa voidaan varmistaa mahdollisimman tehokas toiminta;
9. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota toteuttamaan – myös internetissä – asianmukaisia toimenpiteitä, esimerkiksi tutkimus- ja koulutusohjelmia, joilla pyritään valistamaan lapsia ja pienentämään lasten uhriksi joutumisen riskiä internetissä, ja toteuttamaan ne tarvittaessa yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, perheiden, koulujen,

audiovisuaalipalvelujen tarjoajien, alan tuottajien ja muiden sidosryhmien kanssa;

10. panee merkille komission aloitteesta perustetun, lasten turvallisuutta verkossa ajavan liiton (CEO); kehottaa tiiviiseen yhteistyöhön muun muassa alaikäisten suojelun, tietosuojan tai koulutuksen parissa työskentelevien kansalaisyhteiskuntaa edustavien yhdistysten ja järjestöjen, vanhempien ja opettajien edustajien kanssa myös EU:n tasolla sekä kuluttaja- ja oikeusasioista vastaavien komission pääosastojen kanssa;

Media ja uudet mediat: käyttömahdollisuudet ja opetus

11. huomauttaa, että internet antaa lapsille ja nuorille äärettömän arvokkaita keinoja ilmaista tai vahvistaa näkemyksiään, saada tietoa ja oppia ja esittää oikeuksiinsa liittyviä vaatimuksia ja että se on lisäksi erinomainen viestintäväline ja tarjoaa maailmankuvaa avartavia ja yksilöä rikastuttavia kokemuksia;
12. korostaa kuitenkin, että verkkoympäristö ja sosiaalinen media muodostavat turvallisuusriskin lasten yksityisyydelle ja ihmisarvolle, sillä he ovat sen haavoittuvimpia käyttäjiä;
13. muistuttaa, että internet myös altistaa lapset vaaroille, joita ovat muun muassa lapsipornografia, väkivaltaisen aineiston vaihtaminen, tietoverkkorikollisuus, uhkailu, kiusaaminen, verkkoahdistelu, lasten mahdollisuudet käyttää tai hankkia lainsäädännöllä rajoitettuja tai ikään nähden epäsoveliaita tuotteita ja palveluja, altistuminen ikään nähden epäsovelialle, hyökkäävälle tai harhaanjohtavalle mainonnalle, huijaukset, identiteettivarkaudet, petokset ja muut vastaavanlaiset luonteeltaan taloudelliset uhat, jotka voivat synnyttää traumaattisia kokemuksia;
14. tukee jäsenvaltioiden pyrkimyksiä edistää lasten, vanhempien, kasvattajien, opettajien ja sosiaalityöntekijöiden järjestelmällistä valistusta, jolla pyritään mahdollistamaan, että he ymmärtävät digitaalimaailmaa ja tunnistavat vaarat, jotka voivat vahingoittaa lasten fyysistä tai henkistä koskemattomuutta, sekä pyritään vähentämään digitaaliseen mediaan liittyviä riskejä ja antamaan tietoa ilmoittamispisteistä sekä toimintatavoista lapsiuhrien auttamiseksi; huomauttaa samalla, että lasten on ymmärrettävä, että heidän oma digitaalitekniikan käyttönsä voi loukata muiden oikeuksia tai jopa olla rikollista;
15. pitää erittäin tärkeänä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa aloitettavaa mediakasvatusta, jonka avulla lapset ja nuoret oppivat itsenäisesti ja kriittisesti valikoimaan ne verkkosivut, joita he haluavat käyttää, ja korostaa perustavanlaatuisia arvoja, jotka koskevat ihmisten yhteiseloja ja kunnioitettavaa ja suvaitsevaa suhtautumista muihin;
16. pitää mediakasvatusta keskeisenä välineenä, jonka avulla lapset voivat käyttää kriittisesti mediaa ja digitaalimaailman tarjoamia mahdollisuuksia, ja kehottaa jäsenvaltioita liittämään sen osaksi opetussuunnitelmaa; palauttaa komission mieleen, että digitaalisen markkinoinnin jatkuvasti lisääntyessä, myös kuluttajakasvatusta on tärkeää;
17. muistuttaa, että lasten ja heidän vanhempiansa digitaalinen lukutaito ja osaaminen on tärkeää; painottaa myös, että alaikäisten digitaalista lukutaitoa ja osaamista sekä internetin turvallista käyttöä olisi pidettävä ensiarvoisena unionin sosiaali-, koulutus- ja nuorisopolitiikoissa ja Eurooppa 2020 -strategian tärkeänä osatekijänä;

18. kehottaa perustamaan pysyvän digitaalisen koulutuksen opettajille, jotka toimivat jatkuvasti koululaisten parissa;
19. korostaa perheiden, koulun, kansalaisyhteiskunnan, sidosryhmien sekä median ja audiovisuaalisten palvelujen tarjoajien välisen kasvatusyhteistyön merkitystä, jotta digitaalimaailman ja alaikäisten välille voidaan luoda tasapainoinen ja aktiivinen vuorovaikutus; kehottaa komissiota tukemaan vanhemmille, kasvattajille ja opettajille suunnattuja valistusaloitteita, jotta nämä voivat auttaa parhaansa mukaan alaikäisiä digitaalisten välineiden ja palvelujen käytössä;
20. kannustaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään nykyisissä ja uusissa nuorille tarkoitetuissa digitaalimaailmaa käsittelevissä ohjelmissa ja palveluissa sekä koulutuksessa, kulttuurissa ja taiteessa alaikäisten yhtäläisiä mahdollisuuksia käyttää turvallista, laadukasta ja moniarvoista digitaalista sisältöä;
21. kehottaa jäsenvaltioita, viranomaisia ja verkkoyhteyden tarjoajia tehostamaan viestintäkampanjoitaan alaikäisten, nuorten, vanhempien ja opettajien valistamiseksi digitaalimaailman hallitsemattomista vaaroista;
22. tunnustaa julkisten tiedostusvälineiden roolin turvallisen ja luotettavan verkkotilan tarjoamisessa alaikäisille;
23. vaatii komissiota sisällyttämään tärkeimpiin painopistealueisiinsa lasten suojelemisen aggressiiviselta tai harhaanjohtavalta televisio- ja verkkomainonnalta;
24. korostaa muiden sidosryhmien ohella erityisesti yksityisen sektorin ja alan tuottajien roolia, kun on kyse niiden vastuusta alaikäisille suunnatusta aggressiivisesta ja harhaanjohtavasta televisio- ja verkkomainonnasta, verkkosivujen lapsiturvallisuusmerkinnöistä ja lasten verkkoetiketin edistämisestä; korostaa, että kaikkien näiden toimien olisi sovittava täysin yhteen oikeusvaltion ja oikeusvarmuuden periaatteiden kanssa, niissä olisi otettava huomioon loppukäyttäjien oikeudet ja noudatettava nykyisiä lainmukaisia ja oikeudellisia menettelyjä, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevaa eurooppalaisen yleissopimusta, Euroopan unionin perusoikeuskirjaa sekä unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöä; kehottaa alan tuottajia noudattamaan täysimääräisesti sovittuja käytännesääntöjä ja toteuttamaan myös muut vastaavat aloitteet kuten EU-sitoumuksen ja kulutustavarafoorumin Barcelonan julistuksen;
25. korostaa, että on kiinnitettävä erityistä huomiota nuoret tavoittavaan alkoholin kaltaisten haitallisten aineiden markkinointiin internetissä; huomauttaa, että internetissä esimerkiksi sosiaalisissa verkostoissa harjoitettavien markkinointimenetelmien luonteen ja laajuuden vuoksi yksittäisten jäsenvaltioiden on vaikeaa valvoa alkoholin markkinointia verkossa, minkä vuoksi komission toimet olisivat tärkeitä;
26. painottaa muodollisen koulutuksen, arkioppimisen, epävirallisen oppimisen ja vertaisopetuksen tehokkuutta internetin, sosiaalisten verkostojen, videopelien sekä matkapuhelinlaitteiden turvallisten käytäntöjen levittämisessä ja mahdollisista uhista kertomisessa (konkreettisten esimerkkien avulla) lasten keskuudessa ja kehottaa eurooppalaista kouluverkkoa edistämään ohjausta tällä alalla; korostaa tarvetta tiedottaa turvallisista käytännöistä ja uhista myös vanhemmille;

27. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kehittämään järjestelmiä, joiden tarkoituksena on tarjota lapsille ja nuorille riittävät taidot ja varmistaa, että heillä on tietoon perustuva mahdollisuus käyttää internetiä ja uusia medioita, ja korostaa tältä osin digitaalisen medialukutaidon valtavirtaistamisen merkitystä kaikilla muodollisen koulutuksen ja arkioppimisen tasoilla esimerkiksi niin, että sovelletaan elinikäisen oppimisen lähestymistapaa mahdollisimman aikaisesta vaiheesta lähtien;

Oikeus suojeluun

Laittoman sisällön torjuminen

28. korostaa haasteita, joita kohdataan sovellettaessa rikosoikeutta verkkoympäristössä ja jotka liittyvät oikeusvarmuuden periaatteeseen ja legaliteettiperiaatteeseen, syyttömyysolettamaan, uhrin oikeuksiin ja epäillyn oikeuksiin; painottaa haasteita, joita on aiemmin kohdattu pyrittäessä laatimaan selvä määritelmä esimerkiksi verkkolähentelylle ja lapsipornografialle, jolle sopivampi nimitys on "lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävä materiaali";
29. kehottaa siksi komissiota keräämään direktiivin 2011/92/EU saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevan raportointivelvollisuutensa yhteydessä täsmällisiä ja selviä tietoja verkkolähentelyrikoksista sekä määrittämään täsmällisesti kansalliset säännökset, joilla kyseinen toiminta on kriminalisoitu; kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota keräämään tästä rikollisuudesta tietoja, jotka koskevat käynnistettyjen oikeudenkäyntien määrää, tuomioiden määrää ja tärkeitä kansallisia oikeustapauksia, sekä vaihtamaan parhaita käytäntöjä siihen liittyvistä syytteistä ja rangaistuksista; kehottaa komissiota myös parantamaan merkittävästi tilastotietojen keräämistä ja julkistamista, jotta toimintatapoja voitaisiin kehittää ja uudistaa paremmin;
30. toteaa jäsenvaltioiden poliisi- ja oikeusviranomaisten sekä niiden ja Europolin ja Eurojustin välisen kattavan yhteistyön digitaalisen median avulla tehtyjen lapsiin kohdistuvien rikosten alalla, esimerkiksi vuonna 2011 tehdyn Icarus-tehoiskun internetverkostoihin, joiden avulla on jaettu lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyviä tiedostoja;
31. korostaa kuitenkin, että asiassa voitaisiin edistyä enemmän yhdenmukaistamalla entisestään jäsenvaltioiden rikosoikeutta ja rikosoikeudellisia menettelyjä, mukaan luettuina epäiltyjen prosessuaaliset ja tietosuojaoikeudet sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisten perusoikeuksien kunnioittaminen, kun huomioon otetaan täysimääräisen yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen nykyiset esteet;
32. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen harkita mahdollisia lainsäädäntötoimia, jos alan itsesääntely ei tuota tulosta;
33. korostaa kuitenkin, että EU:n aineellista rikosoikeutta koskevissa ehdotuksissa on täysin kunnioitettava toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatetta sekä rikosoikeutta koskevia yleisiä periaatteita ja että niistä on käytävä selkeästi ilmi, että niillä pyritään tuomaan lisäarvoa EU:n yhteisellä lähestymistavalla vakavan rajaylittävän rikollisuuden torjumisessa, kuten todetaan 22. toukokuuta 2012 hyväksytyssä parlamentin

päätöslauselmassa EU:n lähestymistavasta rikosoikeuteen¹;

34. vaatii komissiota ja jäsenvaltioita tekemään kaikkensa tiivistääkseen yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, jotta niiden alueella toimivat laitonta sisältöä tai sopimatonta käyttäytymistä sisältävät tai levittävät verkkosivut voidaan poistaa nopeasti, ja torjumaan tietoverkkorikollisuutta; katsoo, että on edistettävä asiantuntemuksen, parhaiden käytäntöjen ja ideoiden kansainvälistä jakamista hallitusten, lainvalvontaviranomaisten, tietoverkkorikollisuuteen erikoistuneiden poliisiyksikköjen, vihjelinjojen, lasten suojelusta vastaavien järjestöjen ja internetalan välillä;
35. kehottaa tässä yhteydessä toteuttamaan täysimääräisesti kaikki toimenpiteet, jotka esitetään neuvoston vuoden 2009 etenemissuunnitelmassa epäiltyjen tai syytettyjen henkilöiden prosessuaalisten oikeuksien vahvistamiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä, sekä vahvistamaan yhteisen lähestymistavan todisteiden hyväksyttävyyteen ja arviointiin, jotta voidaan poistaa esteet toisessa jäsenvaltiossa kerättyjen todisteiden vapaalta liikkuvuudelta;
36. kannattaa rikosten sekä laittoman sisällön ja käyttäytymisen ilmoittamiseen tarkoitettujen vihjelinjajärjestelmien käyttöönottoa ja vahvistamista ottamalla huomioon muun muassa kokemuksen, jota on saatu Euroopan yhteisestä kadonneita lapsia koskevasta vihjepuhelinnumerosta, kansallisista nopeista hälytysjärjestelmistä ja kadonneita lapsia koskevasta eurooppalaisesti automaattisesta hälytysjärjestelmästä (European Child Alert Automated System); korostaa kuitenkin, että kaikissa välittömissä raportointiin perustuvissa rikosoikeudellisissa toimenpiteissä on löydettävä tasapaino toisaalta mahdollisten uhrien oikeuksien ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 2 ja 8 artiklassa säädetyn positiivisen velvollisuuden, jonka nojalla jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä, kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä on jo korostettu, ja toisaalta epäillyn oikeuksien välillä; kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita ja komissiota vaihtamaan parhaita käytäntöjä digitaalimaailmassa tehtyjen lapsiin kohdistuvien rikosten tutkimisesta ja syyttämisestä; muistuttaa, että komission yleisen tietosuojasetusehdotuksen (COM(2012)0011) 8 artiklassa on lasten henkilötietojen käsittelyä koskevia erityissäännöksiä, esimerkiksi alle 13-vuotiaan lapsen henkilötietojen käsittelyyn tarvitaan vanhemman suostumus;
37. toteaa, että ilmoitus- ja poistamismenettelyt ("notice and take down") toimivat joissakin jäsenvaltioissa vielä liian hitaasti; on tyytyväinen komission aloitteeseen julkistaa asiaa koskeva vaikutustenarviointi ja suosittelee lisäämään näiden menettelyjen tehokkuutta ja kehittämään jäsenvaltioissa yleisesti sovellettavia parhaita käytäntöjä;
38. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita arvioimaan poliisien välisen yhteistyön tehokkuutta lasten suojelutoimissa verkkorikosten torjumiseksi, sekä myös vihjelinjojen ja internetpalveluntarjoajien kanssa tehtyjen nykyisten sopimusten tehokkuutta; kehottaa kehittämään synergioita muiden yksiköiden, myös poliisin ja nuoriso-oikeusyksiköiden, kanssa lasten suojelutoimissa verkkorikosten torjumiseksi erityisesti vihjelinjoja ja yhteyspisteitä yhteen sovittamalla ja yhdistämällä;
39. kannustaa jäsenvaltioita jatkamaan INHOPE-verkoston vaatimusten mukaisten kansallisten vihjelinjojen ja muiden yhteyspisteiden toimintaa, esimerkiksi niin

---

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0208.

kutsuttujen turvanappien käyttöä, parantamaan niiden keskinäistä verkostoitumista ja analysoimaan saadut tulokset huolellisesti;

40. korostaa, että on tärkeää levittää luotettavia välineitä, kuten varoitussivuja tai ääni- ja kuvamerkkejä, jotta rajoitetaan alaikäisten mahdollisuuksia päästä suoraan käsiksi heille haitalliseen sisältöön;
41. pyytää komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan vihjelinjoja ja muita turvanappien kaltaisia yhteyspisteitä koskevaa tiedotusta alaikäisille ja heidän perheilleen, millä helpotetaan ilmoittamista laittomasta sisällöstä, ja kehottaa jäsenvaltioita lisäämään tietoisuutta vihjelinjoista, jotka voivat toimia yhteyspisteinä lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvistä kuvista ilmoittamiseen;
42. tukee digitaalisen sisällön ja palvelujen tarjoajien aloitteita ottaa käyttöön voimassa olevan lainsäädännön mukaiset käytäntönsäädännöt laittoman sisällön tunnistamista, torjuntaa ja poistamista varten oikeusviranomaisten päätösten pohjalta; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita laatimaan näitä kysymyksiä koskevia arvioita;
43. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita käynnistämään uuden vanhemmille suunnatun kampanjan, jonka tarkoituksena on auttaa vanhempia ymmärtämään heidän lastensa käyttämää digitaalista sisältöä ja varsinkin keinoja, joilla lapsia voidaan suojella laittomalta, sopimattomalta tai vaaralliselta sisällöltä;
44. pitää valitettavana, ettei ole noudatettu sopimusta, jonka komissio ja 17 internetissä toimivaa sosiaalista yhteisöä, muun muassa Facebook ja Myspace, allekirjoittivat 9. helmikuuta 2009 ja jolla parannetaan alaikäisten suojelua ja turvaa verkossa;
45. korostaa, että koska verkkorikokset ylittävät usein valtioiden rajat, olemassa olevien lainvalvontaviranomaisten kansainvälisen yhteistyön pitäisi olla tärkeää niiden torjunnassa;
46. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota tukemaan ja käynnistämään lapsille, vanhemmille ja opettajille suunnattuja tiedotuskampanjoita, jotta heille voidaan tarjota tarvittavat tiedot verkkorikollisuudelta suojautumiseen ja jotta heitä voidaan kannustaa ilmoittamaan epäilyttävistä verkkosivustoista ja verkkokäyttäjistä;
47. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota panemaan täytäntöön nykyiset menettelymääräykset sellaisten verkkosivustojen sulkemiseksi, joissa on hyväksikäyttöön liittyvää, uhkaavaa, loukkaavaa, syrjivää tai muulla tavoin vihamielistä sisältöä;

Haitallisen sisällön torjuminen

48. kehottaa komissiota tarkastelemaan, kuinka hyvin alaikäisille haitallisia sisältöjä luokittelevat vapaaehtoiset järjestelmät toimivat jäsenvaltioissa, ja kannustaa komissiota, jäsenvaltioita ja internetalaa vahvistamaan yhteistyötä sellaisten strategioiden ja mallien laadinnassa, joilla opetetaan internetin vastuulliseen käyttöön ja joilla tiedotetaan alaikäisille heidän ikäänsä sopimattomalle sisällölle altistumisesta verkossa ja verkon ulkopuolella, esimerkiksi väkivallalle ja mainonnalle, joka kannustaa ylikulutukseen ja ostamaan virtuaalisia esineitä tai arvopisteitä matkapuhelimella, ja suojellaan tältä altistumiselta;

49. suhtautuu myönteisesti verkossa tarjolla oleviin palveluihin liittyviin teknisiin innovaatioihin, jotta lapset voivat käyttää internetiä turvallisesti;
50. kehottaa audiovisuaalisten ja digitaalisten palvelujen tarjoajien järjestöjä sisällyttämään yhteistyössä muiden asian parissa työskentelevien järjestöjen kanssa alaikäisten suojele sääntöihinsä ja ilmoittamaan ikäryhmä, jolle palvelut soveltuvat;
51. kehottaa jäsenvaltioita jatkamaan keskustelua alaikäisille suunnatun digitaalisen sisällön luokittelun yhdenmukaistamiseksi yhteistyössä asianomaisten toimijoiden ja järjestöjen sekä kolmansien maiden kanssa;
52. kannustaa komissiota ja jäsenvaltioita luokittelemaan digitaaliset pelit selkeillä merkinnöillä sen mukaan, mille ikäryhmille ne on tarkoitettu, sekä ennen kaikkea niiden sisällön mukaan;
53. kehottaa komissiota jatkamaan turvallisempaa matkapuhelimen käyttöä koskevaa eurooppalaista puitesopimusta korostamalla vaihtoehtoja, jotka helpottavat vanhempien harjoittamaa valvontaa;
54. painottaa kansalaisjärjestöjen tekemää hyvää työtä ja kannustaa näitä järjestöjä työskentelemään yhdessä ja tekemään rajat ylittävää yhteistyötä sekä toimimaan yhdessä lainvalvontaelinten, hallitusten, internetpalveluntarjoajien ja suuren yleisön kanssa;

Yksityisyyden suoja

55. korostaa lapsiin liittyvän tietosuojan merkitystä etenkin, kun sosiaaliset verkostot ja verkkokeskusteluryhmät lisääntyvät nopeasti, sillä henkilötietoja siirretään entistä enemmän ja ne ovat entistä helpommin saatavilla digitaalisissa viestimissä;
56. panee tyytyväisenä merkille ehdotuksen uudeksi tietosuojadirektiiviksi (COM(2012)0011) ja sen erityissäännökset, jotka koskevat lasten suostumusta ja oikeutta tulla unohdetuksi ja joilla kielletään lasten sellaisten henkilötietojen säilyttäminen verkossa, jotka voivat vaarantaa heidän henkilökohtaisen ja ammatillisen elämänsä, ja muistuttaa, että internetin tietojen säilyttämistä ja lapsiin liittyviä tietoja voidaan käyttää väärin niin, että se haittaa lasten ihmisarvoa ja sosiaalista osallisuutta;
57. korostaa, että kyseisiä säännöksiä on selvennettävä ja kehitettävä niin, että varmistetaan, että ne ovat selviä ja täysin soveltamiskelpoisia, kun uusi lainsäädäntö hyväksytään, ja että niissä ei horjuteta internetin vapautta;
58. on tyytyväinen myös aikomukseen perustaa sähköinen järjestelmä iän varmentamiseen;
59. katsoo, että verkkosivujen omistajien ja hallinnoijien olisi ilmoitettava selvästi ja näkyvästi tietosuojapolitiikkansa ja tarjottava järjestelmä, jolla edellytetään vanhempien pakollista suostumusta alle 13-vuotiaita lapsia koskevien tietojen käsittelyyn; kehottaa lisätoimiin yksityisyyden suojaamisen tehostamiseksi mahdollisimman paljon, jotta uhreiksi joutuneille lapsille ei aiheudu lisäkärsimystä;
60. korostaa, että on tärkeää valistaa internetin käyttäjiä siitä, miten palveluntarjoajat tai sosiaaliset verkostot käsittelevät heidän henkilötietojaan ja kolmansien osapuolten

tietoja, sekä korjausvaihtoehtoista, joita heillä on käytössään, jos kyseiset tarjoajat ja heidän yhteistyökumppaninsa ovat keränneet heidän henkilötietojaan vastoin legitiimiä tarkoitusta ja jos tämä on tapahtunut käyttämällä kieltä ja muotoja, joita on muokattu käyttäjäprofiilin mukaan, ja katsoo, että alaikäisiin on kiinnitettävä erityishuomiota tässä asiassa; katsoo että digitaalisten palvelujen tarjoajilla on erityinen vastuu asiassa, ja vaatii, että nämä kertovat käyttäjille selkeästi ja ymmärrettävästi toimituspolitiikastaan;

61. suosittaa painokkaasti, että edistetään kaikilla digitaalimaailman aloilla hyödyllisiä teknisiä vaihtoehtoja, joilla voidaan tarpeen vaatiessa rajoittaa alaikäisten verkossa käyntiä jäljitettävissä olevien rajojen sisäpuolelle ja ehtoihin perustuvan käyttöluvan perusteella, millä tarjotaan tehokas väline vanhempien suorittamalle valvonnalle; toteaa kuitenkin, että tällaisilla toimilla ei voida korvata alaikäisille tarjottavaa perusteellista mediakasvatusta;
62. korostaa, että on tärkeää kertoa lapsille ja nuorille jo varhain heidän oikeuksistaan yksityisyyteen internetissä sekä opettaa heidät tunnistamaan toisinaan salakavalat keinot, joilla heiltä pyritään saamaan tietoja;

Vastineoikeus digitaalisessa mediassa

63. kannustaa jäsenvaltioita kehittämään ja yhdenmukaistamaan järjestelmiä, jotka koskevat vastineoikeutta digitaalisessa mediassa, ja lisäämään myös sen tehokkuutta;

Oikeus digitaaliseen kansalaisuuteen

64. painottaa, että digitaalinen maailma on tärkeä kansalaisuuden oppimisväline, jolla voidaan helpottaa lukuisten syrjäseuduilla asuvien kansalaisten sekä erityisesti nuorten osallistumista, jolloin he voivat hyödyntää täysipainoisesti sananvapautta ja viestinnän vapautta verkossa;
65. kehottaa jäsenvaltioita tarkastelemaan digitaalisia ympäristöjä demokraattisen osallistumisen harjoitteluvälineinä kaikille lapsille ja huomioimaan erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevat lapset;
66. korostaa sukupolvien, sukupuolten sekä eri kulttuuri- ja etnisten ryhmien välisen ymmärryksen ja keskustelun edistämisen mahdollisuuksia, joita uudet mediat tarjoavat digitaalisten palvelujen ja digitaalisen sisällön yhteydessä;
67. muistuttaa, että tieto ja kansalaisuus liittyvät internetissä läheisesti toisiinsa ja että nuorten sitoutumista kansalaisuuteen uhkaa nykyisin juuri se, etteivät he ole kiinnostuneita tiedosta;

o

o o

68. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.